

BPO Cephesinde Farklı Durum Yok

BPO (Bank Payment Obligation) kağıtsız ticaret için geliştirilen banka güvenceli bir ödeme yöntemidir. BPO'da kolaylık, hız ve banka güvencesi vardır, yeni bir ürün olduğu için gelişimini yavaş sürdürmektedir. 2014 yılında ICC tarafından kuralları (URBPO-Uniform Rules for Bank Payment Obligation) yazıldı, mevcut durumda revize çalışmaları devam etmektedir. Son zamanlarda BPO'ya biraz uzak kısımlarda BPO hakkında bir belirsizlik oluştu. Bunun nedeni SWIFT'in TSU (Trade Services Utility) isimli ürününü 2020 yılının sonunda sonlandırma kararı almış olmasıdır. BPO, eşleştirme platformu olarak TSU'yu kullandığı için birçok kişi BPO ve TSU'yu aynı yapı olarak görmektedirler. Oysaki BPO bağımsız bir ödeme yöntemidir, TSU ise teknolojik bir platformdur. ICC'nin BPO kurallarında TSU'dan bahsedilmez, TMA (Transaction Matching Application)' den bahseder. TMA herhangi bir platformu kullanabilir. Şimdiye kadar SWIFT'in TSU platformu hizmet verdiği için bu platformu kullanıyordu. SWIFT maliyeti yüksek olduğundan ve blokzinciri (blockchain) üzerinde yeni inisiyatifler ortaya çıktığı için bu platformu (TSU) bu yılın sonunda durdurma kararı aldı. Bunun üzerine bunun yerine farklı teknoloji firmaları tarafından bu ihtiyacı karşılamak üzere eşleştirme platformu olarak TSU'nun yerine kullanılacak platformlar geliştirmeye başladılar. essDocs'un "C-MATCH" platformu bunlardan biridir. Bankalar bu yeni platformu test etmeye ve satın almaya başladılar. Türkiye'de de bazı bankalar bu ürünü test ettiler kullanmak için BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)'dan onay bekliyorlar. BDDK'dan onay aldıktan sonra kullanmaya devam edecekler. BDDK'nın onayı BPO ile ilgili değil, kullanılacak yeni platformun teknolojik yeterliliği ile ilgili olacaktır. Dünyada birçok banka zaten bu yeni platformu (C-MATCH) kullanmaya başladı, BPO işlemlerini bu yeni platform üzerinden yapmaya başladılar. Sonuçta, BPO bir yere gitmiyor, dünyada ve ülkemizde varlığını devam ettirecektir. Ülkemizde İthalat genelgesi ve 32 Sayılı karara ilişkin Tebliğde bulunmaması BPO'nun kullanılmasına engel olmayacağı düşüncesindeyim, zaten bu resmi yazılara girmeden önce de kullanılıyordu. Akreditif olarak izleniyordu ve beyan ediliyordu. BPO aslında fiziki belgeleri olmayan basit bir akreditiftir.

Benim şahsi görüşüm, BPO'da değişen bir durum yoktur, BPO ile gelen ihracat bedeli olursa "akreditif" olarak işleme alınabilecektir, yani Döviz Alım Belgesi veya Kabul Belgesine ödeme yöntemi olarak "Akreditif" yazılabilecektir, zira BPO zaten belgesiz akreditiftir. İthalat tarafında da yine "Akreditif" olarak transferi yapılabilecektir. Gümrük tarafında zaten henüz otomasyon kapsamında değildi ve "Akreditif" olarak işleme alınıyordu. Resmî belgelerden çıkartılmasının bu belirsiz süreçten kaynaklandığını, bunun geçici bir durum olduğunu, yıl sonunda durdurulmadığı görüldükten sonra tekrar resmî belgelere ilave edileceğini düşünüyorum. 29.8.2020

Saygılarımla

Abdurrahman Özalp

ICC Türkiye Bankacılık Komisyon Başkanı